

METODOLOŠKO POJASNILO

Helena Puc

INDEKSI CEN INPUTOV V KMETIJSTVU

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Indeksi cen inputov v kmetijstvu, Slovenija, mesečno (Prva objava)
- Indeksi cen inputov v kmetijstvu, Slovenija, letno (Prva objava)

Junij 2023

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	4
7	POJASNILA.....	5
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	7
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	8
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	8

1 NAMEN

Namen objave podatkov o indeksih cen inputov v kmetijstvu je prikaz mesečnega gibanja cen proizvodov in storitev za tekočo porabo in investicije v kmetijstvu.

Ključna statistika, ki jo objavljamo:

- indeksi cen inputov v kmetijstvu.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)
- Partnersko sodelovanje z Eurostatom

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je proizvod ali storitev za tekočo porabo ali investicijo v kmetijstvu (input v kmetijstvu).

Pri inputu v kmetijstvu spremljamo ceno, ki jo plačajo kmetijski pridelovalci za nakup posameznega proizvoda/storitve za kmetijsko pridelavo.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Enota opazovanja je proizvod ali storitev za kmetijsko pridelavo.

Seznam proizvodov in storitev, izbranih v izračun indeksov cen inputov v kmetijstvu, določi Eurostat in je usklajen z ekonomskimi računi za kmetijstvo.

Seznama:

- skupin proizvodov in storitev (tj. seznam skupin in pripadajočih podskupin) ter
- proizvodov iz skupin "energija", "mineralna gnojila" in "krmila"

sta navedena v Eurostatovem priročniku za statistiko cen v kmetijstvu v EU (Handbook for EU Agricultural Price Statistics, March 2008).

Seznam skupin je v priročniku naveden v aneksu 1 (str. 33), medtem ko je seznam nekaterih proizvodov naveden v aneksu 4 (str. 47), njihov podrobnejši opis pa v aneksu 5 (str. 70).

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki o cenah se zbirajo mesečno. Izbrane enote pošiljajo na Statistični urad RS mesečno (ali ob spremembi cen) cenike svojih proizvodov/storitev ali cene samo izbranih proizvodov/storitev.

Podatke o cenah proizvodov in storitev za tekočo porabo in investicije v kmetijstvu dobimo:

- s statističnim raziskovanjem »**Cene inputov v kmetijstvu KME-INPUT/M**« (za proizvode in storitve, ki se jih v pretežni meri uporablja v kmetijstvu). Viri so izbrane trgovske organizacije, proizvodne organizacije (tiste, ki svoje proizvode za kmetijsko pridelavo prodajajo tudi končnemu kupcu), storitvene organizacije (npr. zavarovalnice in veterinarske organizacije).

- s statističnim raziskovanjem »**Povprečne drobnoprodajne cene kmetijskih, živilskih in neživilskih proizvodov ter storitev CENE – DPC**« (za tiste proizvode in storitve, ki se uporabljajo tudi izven kmetijstva).

Podatkov za to raziskovanje ne pridobivamo iz administrativnih virov.

6 DEFINICIJE

Cena proizvoda/storitve za tekočo porabo/investicijo v kmetijstvu (inputa v kmetijstvu): cena, ki jo plačajo kmetijski pridelovalci za nakup posameznega proizvoda/storitve za kmetijsko pridelavo. Cena proizvoda/storitve vključuje morebitne davke, neposredno vezane na določen proizvod/storitev (npr. trošarino), ne vključuje pa davka na dodano vrednost (DDV-ja).

Bazno obdobje je obdobje, na katero se nanašajo podatki, ki jih uporabimo:

- za izračun baznih cen izbranih proizvodov in storitev ter
- za izračun dveh shem uteži (za izračun povprečnih mesečnih cen proizvodov/storitev ter za izračun indeksov cen skupin proizvodov in/alistoritev).

Bazno obdobje (leto) se menja na vsakih 5 let (bazno leto je leto, ki se konča na "0" ali "5").

Bazne cene izbranih proizvodov/storitev predstavljajo njihove povprečne letne cene v baznem letu.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Za skupine proizvodov in storitev za tekočo porabo in investicije v kmetijstvu se uporabljajo šifre (številčne oznake), ki jih je določil Eurostat za statistiko cen v kmetijstvu v EU (šifre NewCRONOS) in so usklajene s klasifikacijo skupin Ekonomskih računov za kmetijstvo.

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Postopkov urejanja podatkov nismo uporabili.

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

OBDELAVA PODATKOV DRUGO

IZRAČUN POVPREČNIH CEN PROIZVODOV/STORITEV

Povprečno mesečno ceno izračunavamo za tiste proizvode/storitve, pri katerih je to mogoče. Pri izračunu si pomagamo z ustreznimi utežmi. Le-te predstavljajo ocene tržnih deležev posameznih proizvodov/storitev ali ocene tržnih deležev izbranih enot v baznem obdobju.

Povprečno letno ceno posameznega proizvoda/storitve pa izračunavamo z navadno aritmetično sredino dejanskih evidentiranih cen (t. i. "vlečenih cen" ne upoštevamo).

7.3 INDEKSI

IZRAČUN INDEKSOV CEN INPUTOV V KMETIJSTVU

Bazne indekse cen inputov v kmetijstvu izračunavamo po Laspeyresovi formuli; to pomeni, da primerjamo cene izbranih proizvodov/storitev v tekočem obdobju z njihovimi cenami v baznem obdobju (povprečnimi letnimi cenami v baznem letu).

Za izračun indeksov cen inputov v kmetijstvu za tekoče obdobje (mesec) upoštevamo cene inputov v kmetijstvu, ki so veljale v obdobju od 1. do vključno 15. dne v tekočem mesecu, spremembo cen od 16. dne tekočega meseca pa upoštevamo v izračunih indeksov cen inputov v kmetijstvu za naslednji mesec. V primerih, ko za posamezen mesec cena določenega proizvoda ni na voljo (npr. pri sezonskih proizvodih), upoštevamo pri izračunu indeksov cen njegovo zadnjo evidentirano ceno.

Od leta 2006 za potrebe Eurostata izračunavamo tudi četrletne indekse cen v kmetijstvu. **Četrletne baze** indekse cen inputov v kmetijstvu izračunavamo s pomočjo navadne aritmetične sredine mesečnih baznih indeksov cen, **letne baze** indekse cen inputov v kmetijstvu pa izračunavamo s pomočjo navadne aritmetične sredine četrletnih baznih indeksov cen.

Pri izračunih indeksov cen skupin proizvodov in/ali storitev si pomagamo z utežmi za vsak izbrani proizvod/storitev.

UTEŽI ZA IZRAČUN INDEKSOV CEN SKUPIN PROIZVODOV/STORITEV

Osnovni vir podatkov za izračun uteži posameznih skupin proizvodov in/ali storitev so ocene vrednosti njihove potrošnje v Ekonomskih računih za kmetijstvo nacionalne ekonomije v baznem letu. Za izračun uteži podskupin proizvodov/storitev, za katere ni bilo moč dobiti podatkov v Ekonomskih računih za kmetijstvo, in za izračun uteži posameznih proizvodov/storitev pa smo si pomagali z ocenami vrednosti njihove potrošnje v baznem letu, ki smo jih izračunali s pomočjo drugih virov (npr. podatkov drugih statističnih raziskovanj, administrativnih virov...).

IZRAČUNI OSTALIH INDEKSOV CEN INPUTOV V KMETIJSTVU

Ostale indekse cen inputov v kmetijstvu izračunavamo iz baznih indeksov cen. Ker je bazno obdobje sedaj leto 2015, se indeksi cen izračunavajo preko povprečnih cen leta 2015. Izračunavamo naslednje indekse cen:

- **mesečni indeks**, ki kaže spremembe cen v tekočem mesecu glede na prejšnji mesec

(Primer izračuna: **mar 2023/feb 2023** = $\text{mar 2023}/\emptyset 2015 : \text{feb 2023}/\emptyset 2015 \times 100$);

- **letni indeks**, ki kaže spremembe cen v tekočem mesecu glede na isti mesec prejšnjega leta

(Primer izračuna: **mar 2023/mar 2022** = $\text{mar 2023}/\emptyset 2015 : \text{mar 2022}/\emptyset 2015 \times 100$);

- **četrletni indeks**, ki kaže spremembe cen v tekočem četrletju glede na prejšnje četrletje

(Primer izračuna: **Č1 2023/Č4 2022** = $\text{Č1 2023}/\emptyset 2015 : \text{Č4 2022}/\emptyset 2015 \times 100$);

- **letni povprečni indeks**, ki kaže spremembe cen v tekočem letu glede na povprečje preteklega leta

(Primer izračuna: $\emptyset 2022 / \emptyset 2021 = \emptyset 2022 / \emptyset 2015 : \emptyset 2021 / \emptyset 2015 \times 100$).

OCENE LETNIH BAZNIH INDEKSOV CEN SKUPIN PROIZVODOV/STORITEV

V zadnjem četrtletju tekočega leta izračunamo za glavne skupine inputov v kmetijstvu oceno njihovih letnih baznih indeksov cen. Izračun ocene temelji na osnovi gibanja cen teh skupin v obdobju oktober-december v predhodnih letih in predvidevanj o gibanju cen teh skupin v obdobju oktober-december v tekočem letu. Izračunane ocene objavimo v mesecu novembru v podatkovni bazi SiStat (Indeksi cen inputov v kmetijstvu, Slovenija, letno).

PRERAČUNI INDEKSOV CEN SKUPIN PROIZVODOV/STORITEV

Zaradi menjave baznega leta na vsakih 5 let (bazno leto je leto, ki se konča na "0" ali "5") je za daljšo primerljivost serij indeksov cen v kmetijstvu potreben preračun indeksov cen za predhodno bazno obdobje. Preračun indeksov cen na novo bazno leto (bazo) zajema tri glavne spremembe: spremembo referenčnega leta, spremembo uteži ter usklajevanje konceptov in metod izračunov. Ker pa so podatki Ekonomskih računov za kmetijstvo, ki predstavljajo osnovo za izračun novih uteži za izračun indeksov cen na novo bazo, na voljo s časovnim zamikom, so indeksi cen v kmetijstvu na novo bazo na voljo v tretjem letu, ki sledi novemu baznemu letu (leta, ki se končajo s "3" ali "8").

7.4 NATANČNOST

Raziskovanje ne poteka na podlagi slučajnega vzorca.

7.5 DRUGA POJASNILA

Cene inputov v kmetijstvu naj bi po priporočilu Eurostata spremljali v zadnji fazi trženja. To načelo velja predvsem za skupine "energija", "gnojila" in "krmila", za ostale skupine proizvodov in storitev pa se lahko upoštevajo cene tudi iz drugih faz trženja (npr. proizvajalčeve, veleprodajne cene proizvodov) ali indeksi cen iz drugih statističnih raziskovanj (npr. indeksi cen življenjskih potrebščin, indeksi cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih...). Pri nas sledimo načelu spremljanja cen v zadnji fazi trženja pri vseh skupinah proizvodov in storitev.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: [Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo](#) – **Cene v kmetijstvu - Indeksi cen inputov v kmetijstvu**: absolutni podatki (uteži) in mesečni ter letni bazni indeksi cen, objavljeni na ravni skupin proizvodov in storitev.
- Prva objava (Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, Cene v kmetijstvu):

- »**Indeksi cen inputov v kmetijstvu, Slovenija, mesečno**«. Na vsake 3 mesece pa v mesečni objavi (s podatki za marec, junij, september, december) objavimo še četrletne indekse cen inputov v kmetijstvu.

- »**Indeksi cen inputov v kmetijstvu, Slovenija, letno**«.

- Eurostat, Statistični urad Evropske unije

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Mesečni podatki za tekoče leto so začasni. Ob vsakokratni objavi se ti podatki lahko popravijo in dopolnijo z novimi podatki. Mesečni podatki dobijo status končnih podatkov z objavo letnih podatkov (najpozneje konec februarja prihodnje leto).

Objavljanje začasnih in končnih podatkov je načrtovano. Zaradi potreb uporabnikov po pravočasnih informacijah objavimo začasne podatke, ki ustrezajo merilom kakovosti uradnih statističnih podatkov, tudi če ne dosegajo kakovosti, ki jo je pri takih podatkih mogoče doseči s popolnejšim in točnejšim poročanjem. Podatke revidiramo, ker so lahko novejši, popolnejši oziroma kakovostnejši podatki bistveno boljša podlaga h kakovosti odločanja.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

V časovni vrsti ni prišlo do prelomov, zato so vse časovne točke primerljive. Pri indeksih cen v kmetijstvu se časovna vrsta z zamenjavo baznega obdobja prekine. Bazno obdobje se menja vsakih 5 let (bazno obdobje oz. leto je leto, ki se konča na "0" ali "5"). Za daljšo primerljivost serij indeksov cen v kmetijstvu je tako potreben preračun indeksov cen za predhodno bazno obdobje.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Podatkov za to raziskovanje SURS ne zbira z vprašalnikom.
- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Cene inputov v kmetijstvu (KME-INPUT/M)

področje: Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, podpodročje: Gene v kmetijstvu

- Reference Metadata in Euro SDMX Metadata Structure: (ESMS), (Price indices of agricultural products (apri_pi), dostopen na: http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/apri_pi_esms.htm
- Priročnik EU za statistiko cen v kmetijstvu (Handbook for EU Agricultural PriceStatistics, March 2008), dostopen na:

<https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals/files/Handbook%20for%20EU%20Agricultural%20Price%20Statistics%202008.pdf>